

Sygn. akt III PSK 112/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa M. C.

przeciwko Spółdzielnia Mieszkaniowa "P." w W.

o wynagrodzenie za pracę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24 listopada 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W.

z dnia 11 marca 2020 r., sygn. akt VIII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 11 marca 2020 r. oddalił apelację powódki M. C. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 kwietnia 2017 r., którym zasądzono od strony pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej „P.” w W. na rzecz powódki kwotę 20.739,60 zł tytułem dodatkowego wynagrodzenia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 25 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz oddalono powództwo o w pozostałym zakresie.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej powódka, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, w podstawach skargi podniosła

zarzut naruszenia: 1) przepisów postępowania w sposób, który miał istotny wpływ na wynik sprawy, tj. a) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., polegający na nierozpoznaniu przez Sąd drugiej instancji wszystkich zarzutów podniesionych przez powódkę w apelacji, a mianowicie zarzutu bezpodstawności przyjęcia przedawnienia części roszczeń powódki bez ustalenia daty wymagalności tego roszczenia oraz art. 233 § 1 k.p.c., przez pominięcie dowodów złożonych przez powódkę, a mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i nieuzasadnienie podstaw nieuwzględnienia dowodów, w szczególności uchwały Zarządu pozwanej Spółdzielni nr [x]/2011 i b) art. 398²⁰ k.p.c. oraz 2) prawa materialnego, przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 291 § 1 k.p. w związku z art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz w związku z art. 120 k.c., przez przyjęcie przedawnienia roszczeń bez ustalenia daty ich wymagalności.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania; ewentualnie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie apelacji w całości.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na oczywistą zasadność skargi. Zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza bowiem przepisy postępowania, tj. art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., ponieważ Sąd drugiej instancji nie rozpoznał wszystkich zarzutów apelacyjnych podniesionych przez powódkę w apelacji, a więc doszło do nieprawidłowej kontroli apelacyjnej Sądu drugiej instancji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania lub o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona przez powódkę nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede

wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanej przesłanki przesądu.

Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jej autorka sugerowała, że zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania: tj. art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., ponieważ Sąd drugiej instancji nie rozpoznał wszystkich zarzutów apelacyjnych podniesionych przez powódkę w apelacji, a więc doszło do nieprawidłowej kontroli apelacyjnej Sądu drugiej instancji. Sąd drugiej instancji nie rozpoznał między innymi zarzutu apelacyjnego dotyczącego orzeczenia przedawnienia części roszczeń powódki, bez wskazania, których to roszczeń dotyczy i kiedy te roszczenia stały się wymagalne. Wypada zauważyć, że skarżąca upatruje oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w kwalifikowanej obrazie przepisów (art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.), których naruszenia nie zarzuciła w ramach żadnej z podstaw kasacyjnych. Tymczasem przepisy, których naruszenia nie objęto podstawami kasacyjnymi, nie mogą stanowić oparcia dla konstruowania przesłanek przesądu. Wszystkie elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej powinny korespondować ze sobą. W razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy nie może bowiem wykraczać poza granice zaskarżenia i granice podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Odnosząc się do stawianych przez skarżącą zarzutów, godzi się podkreślić, że z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 września 2014 r., II CSK 478/13, OSNC-ZD 2015 nr 4 poz. 64 i z dnia 4 września 2014 r., I PK 25/14, OSNP 2016 nr 1, poz. 6). Odpowiednie stosowanie art. 328 § 2 k.p.c. do uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji oznacza, że nie musi ono zawierać wszystkich elementów uzasadnienia orzeczenia sądu pierwszej instancji; sąd odwoławczy obowiązany jest zamieścić w uzasadnieniu takie elementy, które ze względu na treść apelacji i zakres rozpoznania są potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2016 r., I CSK 306/15, niepublikowany). Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić skuteczny zarzut skargi kasacyjnej tylko wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia zostało sporządzone w sposób wykluczający przeprowadzenie efektywnej kontroli kasacyjnej (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 1997 r., II CKN 112/97, niepublikowany; z dnia 11 maja 2000 r., I CKN 272/00, niepublikowany, oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CSK 293/12, OSNC 2013 nr 12, poz. 148). Skarżąca nie wykazała tego rodzaju uchybień Sądu Okręgowego. Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika wszak, że Sąd ten odniósł się do apelacyjnych zarzutów dotyczących przedawnienia części roszczeń powódki i opisał, których to roszczeń dotyczy i kiedy te roszczenia stały się wymagalne (k. 35-41 uzasadnienia), szczegółowo wyjaśniając, dlaczego oddalenie powództwa w zakresie tych roszczeń pozwu, co do których zostały podniesione w apelacji zarzuty, wynikało z braku wykazania zasadności żądania, czyli nieudowodnienia wymagalnych kosztów zastępstwa procesowego, czyli tych które zostały ściągnięte od strony przeciwnej. Tylko w odniesieniu do niektórych z nich powództwo zostało oddalone z powodu przedawnienia.

Odnosząc powyższe konkluzje Sądu Apelacyjnego do sposobu motywowania przez skarżącą oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy stwierdzić, że sprowadza się ono w istocie do polemiki z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżąca kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Nadto pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów.

Wobec niewykazania przez skarżącą istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia

skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 1 pkt 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).